

automobile plant in the second half of XX – at the beginning XXI of centuries. It is set that with the serial production of first home for a road-worker, on Volyn new industry of engineer is based – automobile. It is found out, that introduction of scientifically-technological processes and front-rank technologies and technical improvements provided a reliable, powerful and comfortable car and busses that answer the modern requirements of international standards production. Certainly, that application of the newest technologies assisted the increase of reliability of automobile details and decline of necessities of electric power, coloured metals and stainless steel.

Keywords: evolution, scientific bases, scientifically-technological processes, car production, production of busses, motor industry, Lutsk automobile plant.

* * *

УДК 070=161.2(73)

Біловус Л. І.,
кандидат філологічних наук,
доцент, Тернопільський національний
економічний університет (Україна, Тернопіль),
Lesya_Bilovus@i.ua

Роль українців США в утвердженні державності України (на матеріалах україномовної періодики діаспори)

Українська діаспора США, беручи активну участь у громадському житті країни проживання, сприяла також утвердженню позитивного іміджу України у світі та отримувала додаткові можливості для допомоги батьківщині. Кожна наступна хвиля еміграції у цій країні відіграло вагомий роль у сприянні відродження української держави. Україномовна періодика українців у США стала трибуною для дискусій і розкриття реального стану речей в УРСР та стартовим майданчиком для подальшого становлення незалежної України. Дослідження присвячене аналізу матеріалів періодичних видань української діаспори США щодо дослідження ролі української діаспори США в утвердженні української незалежної держави. Українська діаспора через широку мережу україномовної періодики сприяла процесу українського державотворення, трансформаціям у соціально-економічній, культурно-духовній сфері, інтеграції сучасної України у європейський простір.

Ключові слова: україномовна періодика, українська діаспора, незалежність, Україна.

Сучасна Україна не охоплює усіх територій, де живуть етнічні українці. Останні, унаслідок політичних обставин та через економічні негаразди в різні періоди історії розселилися по світу. Тому сьогодні мільйони українців мешкають за державними кордонами України, утворюючи одну з найбільших діаспор у світі. Беручи активну участь у громадському житті країн проживання, вони сприяли утвердженню позитивного іміджу України у світі та отримували додаткові можливості для допомоги батьківщині. Особливо активною у вищезазначених процесах була українська громада Північної Америки, зокрема США. Кожна наступна хвиля еміграції у цій країні характеризувалась вищим рівнем освіченості та національної свідомості, що відіграло вагомий роль у сприянні закордонними українцями відродження української держави. Україномовна періодика українців у США стала трибуною для дискусій і розкриття реального стану речей в УРСР та стартовим майданчиком для подальшого становлення незалежної України.

Питанням побутування української діаспори та її ролі у відродженні української державності присвячені праці О. Гомотюк [9; 10], В. Євтуха [14], Б. Лановика [11], Н. Мерфі [12], І. Недошитко [10; 13] та ін. Дослідження С. Герегової [5], В. Губарця [8], П. Часта [15], В. Чекалюк [16] зосереджуються на власне розвитку і функціонуванню преси закордонних українців. І хоча діяльність української діаспори США щодо відродження української державності насправді важко

переоцінити, сьогодні це питання й досі залишається недостатньо вивченим. Тому метою нашого дослідження є дослідження ролі української діаспори США в утвердженні української незалежної держави у контексті друкованих матеріалів україномовної періодики Штатів.

Початок детального зосередження, часто за інформацією УНІАР, на перебігу подій, що відбуваються в Україні, припадає на період з липня 1991 р.: багатотисячні демонстрації, висловлення недовіри Кабінету міністрів, перемовини між Росією та Україною, припинення діяльності КППС, пресові конференції, де голова Верховної Ради України Л. Кравчук, зокрема, висловив можливість варіанту невідання союзнаго договору, якщо результати всеукраїнського референдуму свідчатимуть про бажання українців іти незалежним шляхом, а з Москви й надалі схилитимуть до федеративної побудови держави та нерівноправних відносин між республіками у майбутньому Союзі, Василь Маркусь досить детально проаналізував основні положення союзнаго договору та історичний контекст його підписання, а Петро Часто застерігав Л. Кравчука від загравання з російською верхівкою, оскільки підписання, нехай редагованого, союзнаго договору зведе нанівець шанси на українську незалежність. Причому цей процес вважається надзвичайно важливим, уся інформація про його перебіг публікується лише на перших шпальтах. На передовицях розміщують і чимало світлин численних демонстрацій у Києві та інших українських містах. 27 серпня 1991 р. газета «Свобода» детально описує процес проголошення незалежності України: голова опозиційної Народної ради у парламенті Ігор Юхновський запропонував сам текст постанови про оголошення самостійності, висловлено пропозиції щодо припинення діяльності КП та націоналізації її майна, звільнення усіх політ'язнів, створення національної гвардії тощо. Усе відбувалося на очах численних мітингувальників під стінами Верховної Ради. Після голосування, на якому висловлено 321 (із 360) «за» незалежність України, до парламенту внесено синьо-жовтий прапор та прийнято постанову про проведення всеукраїнського референдуму, де має бути схвалено рішення Верховної Ради українським народом. Поряд з такою надрукованою інформацією на першій шпальті вміщено сам текст невеликого за обсягом Акту проголошення незалежності України. Однак для багатьох українців у світі уособленням початку нашої незалежності стало перше грудня 1991 р., коли свою підтримку цьому факту міг висловити кожен. Через два місяці затверджено державну символіку, почався нелегкий процес націоналізації того, що залишилося від «радянського господарювання», особливо важко у військовій сфері, зокрема, у Криму. Важливий є і той факт, що україномовна періодика США уважно стежить за реакцією світу на події в Україні, публікуючи окремі матеріали з берлінських, французьких, американських ЗМІ, де теж на перших сторінках інформація про всеукраїнський референдум, вибори президента, великі можливості нашої держави швидко «стати на ноги» зважаючи на природні багатства і розвинену власну промисловість [1].

Тоді, на хвилі піднесення і радості за досягнення довгоочікуваної мети – незалежності історичної батьківщини, ніхто не говорив про майже унікальний

збіг обставин, що допоміг зробити цю подію не тільки зреалізованим фактом, а й здобути мирним безболісним шляхом – критичний стан економіки, військовий путч у Москві, спантелечення українських депутатів. За інших умов, навіть за наявності національно свідомого населення, проголосити суверенність України, в межах її тогочасних кордонів, так просто не вдалося б, принаймні мирно. У середовищі української діаспори США теж була ейфорія: «Нова Україна народилась! Народилась в спокої і в розумі, як належить народжуватися великій і розумній дитині. Сталася велика історична подія, яка змінить не тільки життя українського народу, а стане великою подією для всього світу» [3]. У 1991 р. В. Маркусь звертав увагу на те, що серед більшості політиків в Україні та активних громадських діячів у діаспорі переважала думка про те, що здобути справжній суверенітет Україна має тільки мирним шляхом, а зв'язок з іншими республіками повинен бути мінімальним і базуватися на принципах добровільності та взаємовигідності, та й укладення будь-яких договорів варто відкласти до легітимізації декларації про державну незалежність, прийняття закону про українське громадянство і Конституції України.

Принципова позиція зарубіжних українців щодо державотворчих процесів в Україні, підтримка діаспорою цих процесів проявилися і під час першого візиту офіційної української делегації на чолі з Л. Кравчуком до Канади та США у вересні 1991 р. Ще напередодні візиту президія секретаріату Світового конгресу вільних українців виступила із спеціальним зверненням, в якому закликала українську спільноту Північної Америки виявити делегації традиційну українську гостинність і належну пошану та визнання за проголошення України незалежною державою. Українці в Штатах зробили дуже багато для того, щоб окремі губернатори штатів, де мешкали і активно працювали в різних галузях чимало американців українського походження, підписали резолюцію визнання незалежності України, а також сам президент Дж. Буш радикально змінив свою політику з приводу Кремля та погодився визнати суверенність Української держави [2].

Через п'ять років та ж газета «Свобода» зробила хроніку подій літа й осені 1991 р. через аналіз публікацій цього року, де простежуються усі основні факти в історії проголошення незалежності. У двадцятип'ятиріччя відзначення всеукраїнського референдуму в періодиці української діаспори США з цього приводу є різні дописи. З одного боку, є статті, тональність і рецепція авторами яких подій в Україні практично не змінюються: дуже патетично і піднесено, подекуди матеріал не відзначається історичною глибиною чи аналізом подій. Тут головне – емоції та сама констатація факту здобуття довгоочікуваної в середовищі української громади США суверенності України. Опубліковані спогади очевидців подій свідчать про високий рівень організації українського суспільства, яке починало будувати свій незалежний шлях, про це говорять і дані таблиці голосування за український суверенітет, коли навіть наскрізь зросійщений Крим висловився на користь цього. Ніхто навіть не хотів думати, що все обернеться зовсім не так, як очікувалось і бажалось. Є публікації з інтерв'ю відомих особистостей, які не тільки боролись за незалежність України, а й з погляду сьогодення мають

можливість висловити свою рецепцію грудневих подій 1991 р. та спроєктувати їх на сучасність. Проте через двадцять три роки мирний шлях отримання Україною незалежності сприймався як великий дар, яким не зуміли скористатися українські політики, унаслідок чого трапились події у Криму та на Сході України. У 2013 р. для багатьох перший день грудня став асоціюватись з початком активної фази протистояння на Євромайдані. Однак і Мустафа Джемелєв, і Левко Лук'яненко, і Юрій Шухевич – авторитети, в слові яких ніхто не сумнівається – висловлюють думку, що навіть сьогодні, у часи чергового розчарування в результатах чергової революції, не пізно втілити всі ті мрії, якими жив українець 1 грудня 1991 р. [4].

Однак українські державотворці у своїй більшості тривалий час вважали за потрібне бачити в Росії «добру старшу сестру», причому нічого не роблячи для інформаційно-психологічного захисту, належно не підтримуючи процесів національного відродження. Наслідки були неминучі: більш як за двадцять років незалежності остання почала ставати номінальною, спостерігалось засилля не просто російськомовної, а саме російської, літератури, із ЗМІ майже повністю витіснили українську мову як засіб міжнаціонального спілкування.

У пресових повідомленнях українців діаспори Євромайдан, який переріс у Революцію гідності, став свідченням зрілості української нації, її єдності та відданості ідеалам державності і соборності. Саме кінець 2013 р. став безповоротним моментом пробудження українців від байдужості, пасивності, змінив їх свідомість та дав віру у майбутнє. Після Революції гідності у періодичних виданнях українців США започатковуються нові рубрики: «Провідна тема дня», «Влада й гроші», «Злочин без кари», «Гаряча точка», де кореспонденти й самі редактори видань намагаються дати аналітичну оцінку подій різного штибу, що відбуваються в Україні. Доречною тут є паралель із «післяпомаранчевим» періодом, коли ейфорія у середовищі діаспорян від демократичної української влади врешті-решт розвіялась через неспроможність останньої слідувати обраним курсом та перебороти амбіції окремих осіб. На початку 2016 р. публікації свідчать про чергове «прозріння» закордонних українців. Петро Часто називає цей час нелегким для України не лише через агресію Кремля, а й через партійні незгоди, розколи, що не просто утруднюють, а унеможливають реформування країни. Традиційне двовладдя і протистояння між Президентом і прем'єр-міністром, запевнення з трибун Верховної Ради про єдність влади, посилення корупції при значному економічному спаді, гучні заяви антикорупційного прокурора, фінансові скандали навколо найвищих осіб держави свідчать не тільки про незрілість очільників держави поступитися своїми інтересами (адже в розвинених країнах при найменшій тіні на скандал держслужбовець іде з посади), а й про їх небажання проявляти єдність, передусім, із своїм народом, дбати про міжнародний імідж України. Однак П. Часто сподівається на зрілість громадянського українського суспільства, яке вже знає, яким чином владі можна нагадувати про інтереси держави і нації [7].

Окремо хочемо зупинитись на питанні Мінських домовленостей та розслідувань злочинів на Майдані,

оскільки воно порушується кореспондентами діаспорних видань неодноразово, бо, на їх думку, прямо дотичне до майбутнього курсу державотворчого процесу України як демократичної. У цьому плані більш активними є «Свобода» і «NOVAгазета» з їх інтерв'ю та аналітичними розвідками. За три роки, попри звіти Генерального прокурора України Ю. Луценка, домогтися значного прогресу у справі Небесної сотні так і не вдалося. На думку адвокатів родин потерпілих, така ситуація склалася через цілком конкретні причини. У своєму інтерв'ю Дмитрові Гнипу для «NOVAгазета» правозахисники вказують на несистемні, неорганізовані і часто непрофесійні дії генпрокуратури, кругову поруку у силових і судових інстанціях, значні обсяги кримінальних справ, застаріле обладнання для проведення експертиз, об'єднання усіх проваджень в одне, після чого процес, фактично, доводиться починати спочатку, – ці та інші причини якраз і гальмують розслідування розстрілів на майдані. Натомість 12 лютого 2017 р. виповнилося два роки від укладання мінських мирних домовленостей, згідно з якими до кінця 2015 р. конфлікт на Донбасі мав бути врегульований. Проте він не те що не зник, а подекуди нагадує справжні повномасштабні воєнні дії. Кореспондент В. Червоненко, коротко зупиняючись на основних етапах кампанії, які пройшли від часу багатогодинного нічного засідання чотирьох лідерів держав, робить висновок про те, що песимісти Мінська–2 мали рацію: очільник Кремля розуміє тільки мову сили, інакше з ним домовитись не можна. Це знову висуває на перший план питання щодо надання військової допомоги Україні та гідного опору українськими військовими силами бойовиків, інакше Донбас може опинитися ще однією «гарячою точкою», на цей раз дуже близько до європейських кордонів [6].

Тривале існування українців у якості бездержавного народу сформувало у них зовсім інше ставлення до явища державності, ніж в інших народів, що свою державу мали. «Оскільки Українська держава не існувала як даність, як необхідний атрибут життєдіяльності етносу, феномен державності став однією з найвищих соціокультурних цінностей» [14, с. 22], тим, на здобуття чого були спрямовані всі прогресивні сили українства, у тому числі і закордонного. І коли їх успіхи втілились у проголошення незалежної України, деякі політологи висловлювали твердження про те, що українські громади за кордоном як організовані та політично активні спільноти зникнуть, оскільки сенсу в їхньому існуванні немає. Проте дослідники, зокрема Петро Потічний, звертають увагу на те, що діаспора як явище може існувати дуже довго і навіть паралельно із державою–батьківщиною. Тому здобуття Україною своєї державності зовсім не означає зникнення діаспори, бо вона існує сама для себе і сенс свого існування як своєрідного суспільства вбачає в собі.

Отож, сьогодні потужні стимули для подальшого існування організованих і консолідованих громад закордонних українців, зокрема у США, дає вже не ідея, а реальна держава Україна. Процес державотворення, трансформації у соціально–економічній, культурно–духовній сфері, інтеграція України у європейський простір не могли не позначитися на напрямках і формах взаємодії із українською діаспорою. Зі свого боку, на вищезначений процес впливала і позиція представників

української громади у США щодо перспектив взаємодії із історичною батьківщиною, збереження національної ідентичності в умовах, коли Україна почала відігравати нову роль важливого і повноправного члена світового співтовариства.

Список використаних джерел

1. Акт проголошення незалежності України // Свобода. – 1991. – Ч.163. – С.1; Верховна Рада СРСР висловила недовір'я Кабінетові міністрів; в Києві відбулася багатотисячна демонстрація і переговори з представниками РСФСР / УНІАР // Свобода. – 1991. – Ч.166. – С.1, 9; Верховна Рада СРСР припинила діяльність КПСС / УНІАР // Свобода. – 1991. – Ч.167. – С.1; Вимагають незалежності України / УНІАР // Свобода. – 1991. – Ч.136. – С.1; Державним прапором України затверджено синьо–жовтий / УНІАР // Свобода. – 1992. – Ч.20. – С.1; Комюніке про переговори між делегаціями Російської радянської федеративної соціалістичної республіки та України за участю делегації Верховної Ради СРСР // Свобода. – 1991. – Ч.167. – С.1; Маркусь В. Рік сподівань, ілюзій і боротьби / Василь Маркусь // Свобода. – 1991. – Ч.146. – С.2, 4; Моряки присягають Україні / УНІАР // Свобода. – 1992. – Ч.20. – С.1; Незалежність України має підвердити всеукраїнський референдум / УНІАР // Свобода. – 1991. – Ч.163. – С.1; Ньюйоркські щоденники підтримують Україну / Дж. Н. // Свобода. – 1991. – Ч.229. – С.1; Світова преса широко інформує про Україну // Свобода. – 1991. – Ч.229. – С.1; Україна голосує за незалежність // Свобода. – 1991. – Ч.228. – С.1; Україна проголосила незалежність; Верховна Рада України прийняла усі вимоги РУХу; Л. Кравчук виступив з Комуністичної партії / УНІАР // Свобода. – 1991. – Ч.163. – С.1; Часто П. Ми маємо шанси, а що мають вони? / Петро Часто // Свобода. – 1991. – Ч.146. – С.2.
2. Америка визнає незалежну Україну // Свобода. – 1991. – Ч.228. – С.1; Губернатор Огайо підписав резолюцію визнання незалежності України // Свобода. – 1991. – Ч.229. – С.1.
3. Біля 90 відсотків населення апробує державність // Свобода. – 1991. – Ч.229. – С.1.
4. Всеукраїнський референдум: 25 років потому // NOVAгазета. – 2016. – №44 (401). – С.11; Клокун Л. Всеукраїнський референдум: майже чверть століття потому / Леся Клокун // NOVAгазета. – 2015. – №46 (354). – С.17; П'ять років тому збулася одвічна мрія нашого народу про державну самостійність України // Свобода. – 1996. – Ч.161. – С.3–6.
5. Герегова С. Становлення української преси у США (до 120–річчя заснування часопису української громади «Свобода») / Світлана Герегова // Питання історії України. – 2013. – №16. – С.96–101.
6. Гнип Д. Хто і що гальмує розслідування розстрілів на Майдані / Дмитро Гнип // NOVAгазета. – 2017. – №7 (412). – С.8; Червоненко В. Мінськ–2: шлях у нікуди / Віталій Червоненко // NOVAгазета. – 2016. – №7 (412). – С.7.
7. Гнип Т. Бомба! Новий скандал довкола Петра Порошенка / Тарас Гнип // NOVAгазета. – 2016. – №45 (402). – С.6; Часто П. Зміни настануть, бо вони немінучі / Петро Часто // Свобода. – 2016. – №52/1. – С.1, 4.
8. Губарець В. В. Українська етнічна преса США та Канади (1945–1994 рр.): особливості висвітлення україно–американських взаємин: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.08 / Василь Васильович Губарець; Київ. нац. ун–т ім. Т. Шевченка. – К., 2007. – 20 с.
9. Гомотюк О. Є. Ідеї української державності в українознавчих дослідженнях української діаспори міжвоєнного періоду / О. Є. Гомотюк // Діаспора як чинник утвердження держави України у міжнародній спільноті: Зб. доповідей. – Львів: Сполом, 2006. – С.128–136.
10. Гомотюк О. Українська діаспора США у процесах українського державотворення: перспективи дослідження / Оксана Гомотюк, Ірина Недошитко // Мандрівець. – 2014. – №5. – С.48–53.
11. Історія української еміграції: Навчальний посібник / за ред. Б. Д. Лановика. – К.: Вища школа, 1997. – 520 с.
12. Мерфі Н. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Наталія Григорівна Мерфі; М–во освіти і науки України, Донецький національний університет. – Донецьк, 2006. – 19 с. – Бібліогр.: с.16–17 (10 назв).

13. Недошитко І. Р. Українська діаспора США у державотворчих процесах в Україні (1991–2011 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Недошитко Ірина Романівна; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – 20 с.

14. Українська діаспора. Соціологічні та історичні студії: [наук. вид.] / В. Б. Свтух, В. П. Трошинський, А. А. Попок, О. В. Швачка. – К.: Фенікс, 2003. – 227 с.

15. Часто П. Вільне слово Американської України. До 120-річчя «Свободи», україномовного видання Українського Народного Союзу, всегромадської газети українців США (1893–2013) / Петро Часто. – Нью-Йорк, 2012. – 816 с.

16. Чекалюк В. В. Преса діаспори США як комунікативний чинник формування ідентичності українців (1939–2005): автореф. дис. ... канд. наук з соц. комун.: спец. 27.00.01 / Чекалюк Вероніка Василівна; Київський національний університет імені Т. Шевченка. – К., 2008. – 13 с.

References

1. Akt proholoshennia nezalezhnosti Ukrainy // Svoboda. – 1991. – Ch.163. – S.1; Verkhovna Rada SSSR vyslovyala nedoviria Kabinetovi ministriv; v Kyievi vidbulasia bahatotysiachna demonstratsiia i perehovory z predstavnykamy RSFSR / UNIAR // Svoboda. – 1991. – Ch.166. – S.1, 9; Verkhovna Rada SSSR pryprynyla dialnist KPSS / UNIAR // Svoboda. – 1991. – Ch.167. – S.1; Vymahaiut nezalezhnosti Ukrainy / UNIAR // Svoboda. – 1991. – Ch.136. – S.1; Derzhavnym praporom Ukrainy zatverdzheno syno-zhovtyi / UNIAR // Svoboda. – 1992. – Ch.20. – S.1; Komiunike pro perehovory mizh delehatsiiami Rosiiskoi radianskoi federativnoi sotsialistychnoi respubliki ta Ukrainy za uchastiu delehatsii Verkhovnoi Rady SRSR // Svoboda. – 1991. – Ch.167. – S.1; Markus V. Rik spodivan, iluzii i borotby / Vasyi Markus // Svoboda. – 1991. – Ch.146. – S.2, 4; Moriaky prysiahaiut Ukraini / UNIAR // Svoboda. – 1992. – Ch.20. – S.1; Nezalezhnist Ukrainy maie pidtverdyty vseukrainskyi referendum / UNIAR // Svoboda. – 1991. – Ch.163. – S.1; Niuiorski shchodennyky pidtrymuit Ukrainu / Dzh. N. // Svoboda. – 1991. – Ch.229. – S.1; Svitova presa shyroko informuje pro Ukrainu // Svoboda. – 1991. – Ch.229. – S.1; Ukraina holosuie za nezalezhnist // Svoboda. – 1991. – Ch.228. – S.1; Ukraina proholosyla nezalezhnist; Verkhovna Rada Ukrainy pryniala usi vymohy RUKhu; L. Kravchuk vystupyv z Komunistychnoi partii / UNIAR // Svoboda. – 1991. – Ch.163. – S.1; Chasto P. My maemo shansy, a shcho maiut vony? / Petro Chasto // Svoboda. – 1991. – Ch.146. – S.2.

2. Ameryka vyznaie nezalezhnu Ukrainu // Svoboda. – 1991. – Ch.228. – S.1; Hubernator Ohio pidpysav rezoliutsiiu vyznannia nezalezhnosti Ukrainy // Svoboda. – 1991. – Ch.229. – S.1.

3. Bilia 90 vidstokiv naseleennia aproube derzhavnist // Svoboda. – 1991. – Ch.229. – S.1.

4. Vseukrainskyi referendum: 25 rokiv potomu // NOVAhazeta. – 2016. – №44 (401). – S.11; Klokun L. Vseukrainskyi referendum: maizhe chvert stolittia potomu / Lesia Klokun // NOVAhazeta. – 2015. – №46 (354). – S.17; Piat rokiv tomu zbulasia odvichna mriia nashoho narodu pro derzhavnu samostiinist Ukrainy // Svoboda. – 1996. – Ch.161. – S.3–6.

5. Herehova S. Stanovlennia ukrainskoi presy u USA (do 120-riichchia zasnavannia chaspysu ukrainskoi hromady «Svoboda») / Svitlana Herehova // Pytannia istorii Ukrainy. – 2013. – №16. – S.96–101.

6. Hnyr D. Khto i shcho halmaie rozsliduvannia rozstriliv na Maidani / Dmytro Hnyr // NOVAhazeta. – 2017. – №7 (412). – S.8; Chervonenko V. Minsk-2: shliakh u nikudy / Vitalii Chervonenko // NOVAhazeta. – 2016. – №7 (412). – S.7.

7. Hnyr T. Bomba! Novyi skandal dovkola Petra Poroshenka / Taras Hnyr // NOVAhazeta. – 2016. – №45 (402). – S.6; Chasto P. Zminy nastanut, bo vony nemynuchi / Petro Chasto // Svoboda. – 2016. – №52/1. – S.1, 4.

8. Hubarets V. V. Ukrainka etnichna presa USA ta Kanady (1945–1994 rr.): osoblyvosti vysvitlennia ukraino-amerykanskyykh vzaiemyn: avtoref. dys... kand. filol. nauk: 10.01.08 / Vasyi Vasylovych Hubarets; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. – K., 2007. – 20 s.

9. Homotiuk O. Ye. Idei ukrainskoi derzhavnosti v ukrainoznavchyykh doslidzhenniakh ukrainskoi diaspory mizhvoiennoho periodu / O. Ye. Homotiuk // Diaspora yak chynnyk utverdzhennia derzhavy Ukrainy u mizhna rodniy spilnoti: Zb. dopovidei. – Lviv: Spolom, 2006. – S.128–136.

10. Homotiuk O. Ukrainka diaspora SSHA u protsesakh ukrainskoho derzhavotvorennia: perspektyvy doslidzhennia / Oksana Homotiuk, Iryna Nedoshytko // Mandrivets. – 2014. – №5. – S.48–53.

11. Istorii ukrainskoi emihratsii: Navchalnyi posibnyk / za red. B. D. Lanovyka. – K.: Vyscha shkola, 1997. – 520 s.

12. Merfi N. Ukrainka diaspora v USA: zberezhenia tradytsii natsionalnoi kultury: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Nataliia Hryhorivna Merfi; M–vo osvity i nauky Ukrainy, Donetskyi natsionalnyi universytet. – Donetsk, 2006. – 19 s. – Bibliohr.: s.16–17 (10 nazv).

13. Nedoshytko I. R. Ukrainka diaspora USA u derzhavotvorchyykh protsesakh v Ukraini (1991–2011 rr.): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 / Nedoshytko Iryna Romanivna; Ternop. nats. ped. un-t im. Volodymyra Hnatiuka. – Ternopil, 2013. – 20 s.

14. Ukrainka diaspora. Sotsiolohichni ta istorychni studii: [nauk. vyd.] / V. B. Yevtukh, V. P. Troshchynskiy, A. A. Popok, O. V. Shvachka. – K.: Feniks, 2003. – 227 s.

15. Chasto P. Vilne slovo Amerykanskoi Ukrainy. Do 120-riichchia «Svobody», ukrainomovnoho vydannia Ukrainskoho Narodnoho Soiuzu, vsehromadskoi hazety ukrainsiv USA (1893–2013) / Petro Chasto. – Niu-York, 2012. – 816 s.

16. Chekaliuk V. V. Presa diaspory USA yak komunikativnyi chynnyk formuvannia identychnosti ukrainsiv (1939–2005): avtoref. dys. ... kand. nauk z sots. komun.: spets. 27.00.01 / Chekaliuk Veronika Vasyilivna; Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni T. Shevchenka. – K., 2008. – 13 s.

Bilovus L. I., Candidate of Philological Sciences, Association Professor, Ternopil National Economic University (Ukraine, Ternopil), Lesya_Bilovus@i.ua

The role of Ukrainians in the United States in establishing the statehood of Ukraine (on the materials of the diaspora's Ukrainian periodicals)

The Ukrainian Diaspora, having actively participated in the public life of the country of residence, also contributed to the establishment of a positive image of Ukraine in the world and received additional opportunities to help the homeland. Each subsequent wave of emigration in this country played a significant role in contributing to the revival of the Ukrainian state. Ukrainian-language periodicals of Ukrainians in the United States became the platform for discussions and the disclosure of the real state of affairs in the Ukrainian SSR and the launch pad for the further formation of an independent Ukraine. The research is devoted to the analysis of materials of periodicals of the Ukrainian diaspora in the United States regarding the role of the Ukrainian diaspora in the affirmation of the Ukrainian independent state. The Ukrainian diaspora, through a wide network of Ukrainian-language periodicals, promoted the process of Ukrainian state-building, transformations in the socio-economic, cultural and spiritual sphere, and the integration of modern Ukraine into European space.

Keywords: Ukrainian periodicals, Ukrainian diaspora, independence, Ukraine.

* * *

УДК 32:930.1

Буковський І. В.,

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, музеєзнавства і культурної спадщини, Національний університет «Львівська політехніка» (Україна, Львів),
ivan.armia@gmail.com

ДЕЯКІ МОМЕНТИ МОРАЛЬНОГО НОРМУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ЕТИЦІ МУЗЕЙНОГО ПРАЦІВНИКА

Проблема морального регулювання пам'яткоохоронної діяльності, практики роботи окремих музеїв і музейних корпорацій загалом все більше встас в порядок денний охорони історико-культурної і природної спадщини людства. Вирішення цієї проблеми пройшло певний історичний період і нараховує декілька етапів. Це в кінці XIX – на початку XX ст. склалися перші міжнародні конвенції, які мали унормувати поведінку воюючих сторін в військових конфліктах заради збереження історико-культурної спадщини. З того часу зроблено дуже багато в межах національних корпорацій пам'яткоохоронців, підсумком цього стало прийняття низки міжнародних етичних кодексів.